

M A G Y A R K U R I R.

Bécs, Kedden, Május' 20dikán, 1823.

Spanyol Ország.

A' Május 6diki Moniteurnek hivatalos részében következő tudósítások közzétettek a' Spanyol Országban lévő Ármadáról: „Gen. Molitor az egész 2d. Ármada-testet bément Apr. 26d. Saragosába. Az előttvaló estve Mallenbe jöttek ki elébe a' városnak tiszti-hivatalai 's kérésekre még az nap a' városba küldetett Oberster Bellanger az Előjáró-seregnek egy Batalionával. Ezen népes városnak lakosai között, a' legnagyobb rend uralkodott, 's lelkesedéseket még inkább csilapítani mint felizgatni kellett. Illy közönséges örvendezések közben rukkoltak-bé fényes pompával Arragonia' Fő-városába a' francia seregek. A' városban 48 ágyú, sok dzsida 's más hadi szerszámok találtak. A' pártosoknak csupán arra jutott idejek visszavonulásokban, hogy a' puskaport rontsák-el. Az Arragóniaiak közül többen egyesültek 8000nél a' 2d. Ármada-testel. Ballesteros nagy sietséggel ment Valenciába, 's minden osztályait maga után vont. Mequinenza ostroma elhalasztatott, azért, hogy Marschal Monceyvel egyesítse mozgásait a' 2d. Ármadatest, melly Rosas' bévétele után a' Figuerasi erősséget vette ostrom alá, a' várost szállotta-meg, 's Cataloniában folytatja hadi munkálódásait. A' Jacai nevezetes várerősséget az a' Regiment jutatta Apr. 24d. a' spanyol Király kezére, melly oda őrizetül rendeltetett, 's azt illy felkiáltások között vevé-meg: Éljen szeretett Királyunk! Éljen VII Ferdinand!

Éljen a' Vallás! Marschal Oudinot, ki Burgosban van, mindegyre újabb megújabb jeleit hallja azon nyughatatlanságnak, mellyel bennünket Valladolidban várnak. Ezen Városnak lakosai azt a' jelt adák jó indulatjoknak, hogy fegyvert ragadtak Empecinado azon seregének visszaverésére, melly szinte a' Varos alá jött olly czéllal, hogy Odonnel Grófnét, a' Gen. Licutenantnak a' Király leghívebb szolgájának hitvesét magokkal vihessék. Az első Ármada-testnek egy csapatja Gen. d' Albignac' vezérlése alatt, Burgos és St. Ander körül portyászik, 's a' Santonát ostromló Gen. Quesadát segíti. A' Pamplonai ostromló seregek 's valami 100 őrizetbeli katonák között egy kis csapaté esett. Utóbbiak ugyan is hírontottak, hogy egy eleséget szállító csoportot 's a' 6d. Línea-Regement' egy részét megtámadhassák, hanem ez a' Regiment-rész (melly a' Gen. Conchy osztályához tartozik) csak hamar visszaverte őket Pamplonába, sokakat közülök megölvén, tízet pedig sebbe ejtven. Azon tartományokban, hol Ármadánk van, mindenütt rend és csendesség uralkodik. A' Vittoriai Fő Hadiszálláson; Apr. 30d. 1823. Ó kir. Herczege' parancsolatjából. Gróf Quilleminot, Major Generális.“

Gen. Eguia meghatározta egy Proclamatióban, micsoda Cursusok legyen a' francia pénzelnek Spanyol Országban. A' Proclamatio azon parancsolaton végződik, hogy a' francia seregek által megszállott helyeknek lakosai, azoknak azon árron adja a' hívánt ételmet, a' mint a'

városi tanács minden reggel meghatározza.

A' Journal des Debats Május 6d. egy Vittoriából Május' elsőjén költ magános-levél' kivonását közli ezekben: „Saragossa elfoglalásának legelső fogatja az vala, hogy a' spanyol seregek, mellyek darab idő oltá őrzötték Mequinezát, visszavonultak. Gróf d' Osmont, ki tegnap érkezett ide Saragossából, megerősíti a' francia seregeknek jól fogadtatását. Úgy látszik meg van határozva, hogy Ó kir. Hercegsége a' Generalissimus, f. h. 5d. indul el innen, 's 9d. Burgosba érkezik, a' honnan ismét 15d. megyen tovább, 's így tíz nap mulva (e' szerint Május 23d.) Madridban leszen.“

„Ha a' magános levelek tudósításainak lihetünk, kezdenek kifejtődni a' történetek. Azt mondják p. o. hogy Ulmann minden kardvágás nélkül rukkolt-bé Apr. 15d.; Ballesteros emberei erősen szökődönek; Mina pedig egy kevés számú sereggel Barcelonába ment. Egy Valladolidi levél azt mondja, hogy Merino Pap, 27dikén rukkolt-bé oda seregével, és hogy az előtvaló két nap nagy veszedelmekben forgott a' város, constitutiós Gen. Empeccinadó miatt. — Quevilla royalista Vezér, Valenciát szállotta-meg, a' hol már bé is állottak az új tiszti-hivatalok. — A' Quesada seregei Arandáig mentek előre a' Duero' mentében. — A' mint állítják Gróf Amarante 400 emberrel Leonban van, 's azon munkálódik, hogy royalista Vezér Peyrerával egyesülhessen. — Morillóról azt beszélük, hogy 2000 emberrel Galiciába ment. — Gróf Abisbal 2—3000 emberrel még mind a' Pardóban táborozik Madridhoz két mértföldnyire.“

A' Toulousei Ujság következő czikkelyeket közli:

Llivia, Apr. 25d. 1823.

„Tegnap hajnal előtt Montaila körül

száguldozott a' Puycedai francia őrizetnek valami 400 emberből álló része. Gambot nevű Kapitány a' Hegyi-vadászoktól, ki valami 25 vagy 30ad magával lesben állott, reátüzeltetett az embteit osztályra, melly a' kevés ellenséget azonnal elnyomta, egy embert halálosan megsebesített, 's vagy hármat fogva vitt Puycedába.“

„Itten szinte 700 ember 's számos Tisztek vannak a' Generalstablól. Gen. Donadicut, lének osztálya már 6000 emberre nevedett, mára várják.“

„Pablo Miralles, hátrahagyván Solsonában egy lus őrizetet, Oliana felé vette útját. Úgy hiszik, hogy most már Organnában volna ez a' royalista Vezér, 's Seo d' Urgelnek tart, hogy a' Cerdagnei Armada' hadi munkálódásait segíthesse. A' mint látszik, védelmezni akarják Urgelt a' Constitutiósok, 's nem igaz hogy a' várba gyűjtött eleséget eladának; az a' hire, hogy Gorrea 1200 emberrel megy Seoba 's felváltja az ottani őrizetet, mellyhez a' Constitutiósoknak kevés bizodalnok van. Belague-ből és Tremalból kitakarodott az ellenség, mivelutána sánczolásait a' levegőbe vettette volna.“

„Minden tudósítások oda mutatnak, hogy Mina még mostan is Vichben vagy ott a' környékben van. (Utóbbi tudósításoknál fogva úgy látszik elhagyta ezen vidéket). Milans (egy másik constitutiós Vezér) a' mint hallik Olotot szállotta-meg 3 vagy 4000 emberrel.“

Perpignan, Apr. 26d. 1823.

„A' Damas osztálya Apr. 25dikére virradó éjjel rukkolt-bé Figueras városába, ottan 's a' 4d. Armada-test által megszállott szomszéd falukban kevés lakosok maradtak-meg. A' Marschal Hadiszállása még mind Peraladában van. A' Curial osztálya Castillontól Rosasig ter-

jed, a' hol a' Generális Hadiszállása van." (Egy későbbi Perpignani levél Apr. 29d. azt tartja, hogy Gen. Curial az előttvaló nap Besaluba ment, Gen. Donnadien pedig Apr. 25d. Bellver nevű erős helyet támadta meg és foglalta el az Urgeli úton. Marschal Moncey is, a' mint hallik, előbbre nyomul Palaradából Hadiszállásával).

„Figueras vára, mellyben hosszas időre való élelem és hadi szerek vannak, a' mint látszik, hatalmasan védelmezi magát. A' vár' Kormányozója (Miniszter San Miguel' testvére) azt felélteté egy várfokról a' hozzája küldött Békékövetnek, hogy az ajánlásra nincsen mit válaszolnia. Az őrizet pártos énekeket danolt a' bástyákon.“

„Nagy szállítások küldettek innen Port Vendresben, a' honnan hajókon indítatnak Rosasba.“

„Barcelonából jött szökevények azt jelentik, hogy a' Vichi Püspököt 's több más Papokat kegyetlen halállal végezték ki Apr. 16d. az ottani pártosok.“

~~~~~

Az Allgemeine Zeitung a' következőket közli déli Francia Országból Május 3dikáról a' Cataloniában lévő mind két rendbeli seregek' helyhezeteről és hadi munkálódásairól. „Cataloniából fontos tudósításokat várhatunk. Mina korántsem vonta vissza magát, a' mint némelyek állították, hanem allandóul Vichben volt Hadiszállásával. A' melly mozdulást akkor tett, midőn meghallotta, hogy Ármadánk bérukkolt Cataloniába, az abból állott, hogy öszszébb vonta seregeit, mellyek a' mennyire tudhatjuk, utóbb Ripollton, Oloton, Castalfoliton, Besalun keresztül, egész Villadasenőig és Torrvelaig terjedének ki a' földközi tenger mentében. De jobb' szárnya mind e' mellett is gyengge lábom 's csupán egy kevés

visgálódó sereghől áll. Ha Mina megtartja ezen állását, akkor utközetre kerül a' dolog, minthogy Gen. Curial Figueras' tájáról szinte Bascaráig nyomulván előre, igen közel van a' Mina seregeihez. A' Gen. Damas osztálya is hasonlóképen Figueras körül volt az utóbbi napokban. Azt mondják, hogy Marschal Moncey csupán egy ostromló sereget hágy az utóbbi helyen 's az említett két osztállyal és Lovasságával Besaluba megyen előre, az alatt míg Gen. Donnadien, ki Puycedrától Ribasba ment seregével, Ripoll és Olot felé nyomul. — A' Gen. Molitor Ármada-testének mozgásairól itten nekünk semmi bizonyos tudósításaink nincsenek, csupán azt tudjuk, hogy Belanguer és Cervera felé van útban. Solsonát, a' mint hallik, elfoglalta egy royalista csapat. Ennél fogva Molitor és Donnadien könnyen egyesülhetnének, annyival is inkább, mivel az utóbbi Generális osztályából már vannak könnyű seregek Bergaban. — Utánírás. Éppen most halljuk, hogy a' Mina Ármadája elhagyá Olotot és Besalut, 's Manresa felé vonul vissza.“

~~~~~

Strasburgha következő telegraphusi jelentés érkezett Párizsból Május' 8d.: „A' Fő Hadiszállás Május 5d. Mirandában volt; az egész népesség, melly a' vidékből oda tolakodott, örvendett Ő kir. Herczegségének látásán. — A' 4d. Ármada-test (a' Moncey) Május 2d. éjjel rukkolt be Gironába. Őtet ottan nyughatatlanul várták, 's a' legnagyobb lelkesedéssel fogadták.“

Egy Párizsi magános levél így szól Május 8d.: „Telegraphus által esett értesünkre tegnapelőtt, hogy az Angoulemi Hérezeg Május 5d. odahagyá Vittoriát 's Madritnál indult. — A' Catalonai Ármada folytatja munkálódásait, 's a' hova

megy, mindenütt örömmel fogadtatik. Mina seregének száma, mellyet a' szök-
dés naponként fogyaszt 3 vagy 10,000
emberre megy; úgy látszik Barcelona fe-
lé vonúl. — Sevillából Apr. 24d. indult
tudósításoknál fogva, ottan nagy rémülés
uralkodik a' pártos Cortesek' és Igazgatás'
tagjai között, kik mind az utolsó szem-
pillantásig kételkedének a' Francziának
Spanyolországba való bérükkolása felől;
's a' már megtörtént esetben azt remény-
lették, hogy az Ármadánál majd zendü-
lés kerekedik. De ebben megcsalatoztak

A' Moniteur ezeket közli nem híva-
talos szakaszában Május 7d.:

Hadiszállás Vittoria, Május 2d. 1823.

Az Ármada Május 5d. indul meg
Madrid felé. — A' nagy Hadiszállás 's a'
Tartalék-sereg, Burgoson, Arandán,
Buitragon és Alcovendáson megy keresz-
tül. — A' Marschal Oudinot Ármada-tes-
te, Valencián, Valladolidon, Segovián,
Quadaramán és Galopagáron. — A' Gen.
Lieut. Obert osztálya, Tudelán, Tara-
zonán, Agridán, Almazán, Paredesen,
Jadraquon, Quadalaxgrán és Alkalán. —
A' Gróf Molitor Ármada-teste az Ebrónál
marad, hogy munkálódásait a' 4d. Árna-
da-tesztével egyesíthesse. — A' Gen. Lieut.
Bourke osztálya, mellynek Hadiszállása
Burgos leszen, Santander és Madrid kö-
zött a' közösülést tartja-fen. — A' Her-
czeg Hohenlohe Ármada-teste folytatja a'
Sz. Sebestyén és Pamplona ostromait, 's
Irun és Briviesca között fentartja a' kö-
zösülést.

A' Marschal Moncey vezérlete alatt
lévő 4d. Ármada-tesztől, avagy a' Ca-
taloniai Ármadáról ezeket közli ugyan-
csak a' Moniteur az említett napon:

Hadiszállás Peralada, Apr. 29d. 1823.

Az ellenség (Mina serege) még tegnap

Besalunál és Tortellanál volt. Mihely a'
Fluvia vizének apadása mind két parton
megengedi a' munkálódást, azonnal meg-
támadtatik az ellenség. (Utóbbi tudósi-
tások szerint, Mina elhagyá ezen állását).

Gen. Donnadieu nek tegnap kelle Cam-
predonba megérkezni; oldalt és hátul ve-
szí ő majd körül az ellenséget. Gen. de
la Roche-Aymon a' Gironai útát tartja
szemmel. Ezen város' lakosai Deputatiót
küldöttek ki elébe olly kéréssel, hogy
siettetné a' franczia seregek' bérükkolá-
sát. A' polgari Kormányzó 's Gen. Bian-
co 5 vagy 4000 Militziával Barcelonába
siettek-el.

A' Párizsi Ujságok következő fel-
kérő levelét közlik Marschal Monceynak,
mellyet ez Apr. 22d. a' Figuerasi várerős-
ség' Commendásához intézett:

„Alábbírt Francia Marschal, a' Py-
renaeumi 4d. Ármada-teszt Fő-vezére gon-
dolóra vévén a' Spanyol népnek bébizony-
nyított hajlandóságát, 's azon elfogadta-
tást, mellyel seregeim dicsekedhetnek, és
hogy továbbá a' spanyol royalista Arma-
da Kormányzójnak a' kötelességek, a' pár-
toskodás okozta zivódásnak és szakadás-
nak végeket szakasztani, az elesábitott
Spanyolokat jó útra vezetni 's Fejedel-
meknek meghódoltatni, arra kérem a'
Figuerasi Kormányozót, adja-által ezen
várerősséget a' franczia és spanyol egye-
sült kir. seregeknek.“

„Költ Figueras városában a' Hadi-
szálláson Apr. 22d.“

A' Kormányzó San-Miguel (a' Külső-
Miniszter testvére vagy rokona, 's a' Sz.
Leonban 1820 Jan. kiűtött Revolutiókor,
Riego mellett a' Generalstáb' vezére) a'
következendő feleletet adta:

„Marschal Úr! Szan Fernando de
Figueras' erőssége, mellyet a' Nemzet az
én gondviselésemre bízott, 's én ezen bizo-
dalomnak úgy kívánok eleget tenni, mint
becsületes Spanyolhoz és szabad ember-

hez illik, a' franczia és spanyol kir. seregeknek nem adatik - által, a' mint Exciád kívánja. Az őrizet, melyet ugyan az az indulat lelkesít a' mi magamat, elszánta magát, hogy inkább az erősség' omladéka alá temetteti magát, mintsem hecsülését elveszítse 's esküvésését megszegje."

„Jól tudom, 's előre fájdalommal látom, hogy mind két részről majd becses vér omlik; de azt meggátolnom nincs hatalmamban. Exciádtól 's Armadájától függ, hogy azon nyomorúságok, melyeket sajnál, elháríttassanak, ha t. i. egy a' szabadságot hevesen óhajtó Nemzethez csatolja magát inkább, hogy sem fegyveres kézzel jöjné azon Nemzetnek bilincseres - verése végett, mely, szabadságnak érzésében, más Hatalmasságnak abbéli jussát meg nem ismeri 's nem is fogja soha is megismerni, mely szerint az ő belső politicalai dolgaiba avassa magát. Nem szándéka a' Nemzetnek, idegenektől fogadni - el törvényeket, minthogy azokat maga hozhat magának."

„Mind ez, a' mit Exciádnak válaszolhatok. Nem akarván vétetni az udvariság ellen, elfogadtam Exciádnak első Békekövetét; hanem kéntelen vagyok jelenteni, hogy ha második is jöjné efféle izenettel, azt már nem illy módon fogadom."

„San Fernando de Figueras erősségéből, mely a' spanyol szabadságnak első védőfala. Apr. 22d. 1823."

A' Journal des Debats, a' Gazette de France 's több Párizsi royalista Ujságok ezeket jelentik Május 7d.: „Kéntelenek vagyunk olly megjegyzést tenni, hogy a' melly Ujságok azt jelenték, hogy Gróf Amarante Spanyol Országba bérükkolt, a' franczia Armadával való egyesülés végett, hibás dolgot jelentének. Tudjuk ugyan is, hogy az Angoulemi Herceg azon okból háritotta - el Gróf Amaranténak segítsége ajánlását, mert Francia Ország nem hadakozik Portugallia ellen.

Marschal Oudinot is szinte ezen okból nem kívánt tanácskozni Gróf Amaranténak Burgosba küldött Adjutánsával. Ha a' spanyol Royalistákhoz csatolja magát a' Gróf, mi meg nem tartóztathatjuk; ha az őtet üldöző Gen. Rego ellenünk támad az ellenséges seregek között, azokkal együtt megverettetik; de mind ezek mellett is Portugallia bele nem keveredik a' dologba, valamint Anglia sem, azért hogy Sir Robert Wilson a' Cortesek zászlója alá siet, 's megtalálhatja a' franczia golyóbis." (Párizsban Május 8d. olly hír szárnyalt, hogy Rego újra visszavonult Portugalliába, 's Amarante és Souza követék).

Május 8d. a' Moniteur következő telegraphusi jelentést közöl, mely Pancorboból Május 6d. indult Bayonnén keresztül Parizsba:

„A' Fő Hadiszállítás tegnap Mirandában volt. A' környékből minden ide tolokodott, hogy Ő kir. Herczegségét láthassa." — A' békövetkezett éjszaka miatt ekkor tovább nem lehetett használni a' Telegraphust, mely a' Május 9diki Moniteur szerint, még ezen tudósításokat is hozta: „Gen. Molitornak egy osztálya Május 4d. a' Cinca vizénél volt, 's seregei szinte Citalayudig és Darocaig jártak fel 's alá. — Ballesteros folytatja mozgásait hátra felé Terruelon és Molinán keresztül. — A' Jacai royalista őrizet elfoglalá Jaca városát." — Május 7d. délutáni 2 1/2 órakor ez a' telegraphusi jelentés indult Briviescából Bayonnen keresztül Parizsba: „Éppen most érkezett - meg ide Ő kir. Herczegségének Fő Hadiszállása. — A' Spanyolok' lelkesedése napról napra nevelkedik."

A' rendkívülvaló Cortesek Apr. 23d. tartottak először gyűlést Sevillában. A' Praesidens Flores Calderon heves beszé-

dét tartott, 's tüzelte az el nem fajult Spanyolokat. Canga Arguelles Deputátus javallására, ezen beszéd kinyomtatatik 's a' tartományokban kiosztatik.

Az Apr. 24d. ülésben a' Külső-Miniszter San-Miguel a' Királynak ő hozzá intézett következő Decretumát olvastafel:

„Minekutána a' francia Igazgatásnak seregei, minden hadizenés, 's szokás szentelte formák nélkül léptek a' spanyol határba; és mivel ezen megtámadást a' Nemzetek jussai megsértésének, 's Spanyol Ország ellenvaló egyenes ellenségeskedésnek lehet tartani, és különben hőtelességem lévén az erőt erővel verniviszsa, a' Monarchia Státusainak sérthetlenségét védelmezni, 's az ellenséget megzabolázni: kihalgatván Státus-tanácsomat, a' political Constitúciónak 235d. cikkelye szerint meghatároztam, hogy hadat izenjek, a' mellyet ezennel valósággal meg is izenek Francia Orzágnak, 's ennek következőjében parancsolom az illető tiszti-hivataloknak, hogy Francia Országot vizen és szárazon minden hatalmokban álló módokon támadják-meg, a' mint ezt a' Nemzetek' jussa kívánja. Parancsolom ezenkívül, hogy hadizenésem annak rendi szerint közönségesen kihirdetessék.“

Jelenvaló Decretumot tulajdon kezével írta alá a' Király.

Don Jose Maria Calatravát Belső-'s Gen. Major D. Mariano Zorraquint Hadi-Miniszterré nevezte a' Király. Az Igazság-Miniszterc Valles, búcsút velt hivatalától.

B r a s i l i a .

Rio de Janeiroból Febr. 25d. indult, 's a' Londoni Május 2diki levelekben közölt tudósítások szerint, a' Korona-hercegné Cs. Fő, Herczegasszony az említett hónap 17d. egy kis leánykával szerencsésen lebetegedett.

Pesten, Május 11d. mejjbeli vízkörságban végezte nagybecsű életét Aszódi Báró Podmaniczky József Úr Ő Excja, Ő Cs. Kir. Felségének valóságos belső titkos Tanácsosa és Arany-kulcsos Híve, T. N. Bács és Bodrogh törv. egyesült Vármegyék' Fő Ispánja, a' Dániái kir. Danebrogh Rendnek Commendátora, a' dicső Marczibányi Familia által a' nemzeti nyelv' gyarapítására a' Nemzeti Muzéumhoz kapcsolt Foundationak Elölülője, a' Londoni kir. tudományok Akadémiájának 's több tudós Társaságoknak Tagja. A' Boldogult első ifjúságától fogva, nagy lelki tehetségei által közönséges figyelmet vont magára, 's ennek, a' külső Akadémiakon magát jelesen tökéletesítvén, 's Német, és Francia Országoknak 's Angliának figyelmes megjárásával nagyra nevelvén tapasztalásait, olly jelesen megfelelt, hogy korán a' Magyar Helytartó Tanácsnál, kir. Tanácsossággal tiszteltetett-meg, 's ezen Országos Közműszéknél, hivatalait sok esztendőig nagy buzgósággal és bölcsességgel viselte. Utóbb egészségének gyengülése miatt, nyugalomra kívánkozván, Ő Cs. K. Felsege azal tisztelte-meg érdemeit, hogy T. N. Bács és Bodrogh törv. egyesült Vármegyék' Fő-Ispánjává nevezte. Midőn pedig az utóbbi francia háborúk' végével, a' Szövetséges Hatalmasságoknak a' francia Nemzeten követett kéréseik, különös Biztosság' elintőzésére bíztattak, a' felséges Ausztriai Udvar' részéről első Biztosnak neveztetett. Ezen díszes és fontos hivatalt Párizsban két esztendeig viselte; a' honnan megtérvén, minthogy széles tudományáról és nagy tapasztalásairól ország-szerte jó hírből 's különös tiszteletben volt, boldogult Széki Gróf Teleki László Úr helyébe, Ő Cs. K. Fő-Herczogsége, Országunk' Nádor-Is-

pánja által, a' Marczibányi Fundatióra ügyelő Deputatiónak Elölülőjévé nevezte-tett, melly hazafiúi czél-gyarapításához olly szíves buzgósággal 's böles plánum-mal fogott, hogy elhalását már csak czen tekintetben is köz veszteségnek tarthat-ni. Erdemeinek illy fényében 's a' nagy reménnyel biztató jövőöknök várásá-ban, rövid betegsége által, minden ne-mes virtusokkal tündöklő életének 68d. esztendejében elragadtatott, örök hirt hagyván maga után, magános életében mint Böles, hivatalaiban mint igen jeles Tiszviselő. Hideg tetemei a' nagy meg-holtanak, f. h. 14d. egész csendességgel vitettek Aszódra, a' Familia temetkező helyére; a' gyász pompa az Augusztai Vallástételt Rövetők' egyházi szertartásai szerint, Jun. 14d. fog tartatni a' Pesti Fvang. Templomban, melly Ekklesiának mindenkor nagy Jóltévője volt.

Patak, April. 28d. — Tegnap te-meténk el Collégiumunknak egyik nagy díszét, Philos. Prof. Tel. Tud. Rozgonyi József Urat, eggyzersmind Zem-plény, Borsod, Gömör, Ungvár Várm. Táblabíráját, ki itt 25, a' Losonczy Col-légiumban pedig 7 esztendőig viselte a' Tanítói hivatalt. Született anyai nagy-atyjának a' hajdani híres Prof. Csécsi Já-nosnak házánál itt Patakon 1756. Sept. 30d., 's 11 eszt. korában ettől már de-rekasan belé kapott a' Görög nyelvbe. 1784. Bécsbe ment, 's ott három esztendeig hallgatta a' köz lezlkéket, míg vég-re II. Józseftől szabadságot nyert Német-oroszogot, Hollandiát, Francia-oroszogot és Helvetziát (1787 — 1789) megjárni. Meghala néhány napig tartott terhes be-tegsége után Apr. 25d. reggel. A' Collé-gium Fő-Curátora Mélt. Lónyai Gá-bor Fő-Ispán Úr meghagyá, hogy a' te-metés a' Mélt. Úr erszényére minél pom-pásabban tartassék: de a' férjét 's atyjok-lat szerető özvegy 's fija és leánya nem

akarának ebben senkivel osztozni, 's min-den költséget magok vittek. A' Halotti-Beszédet Újhelyi Predikátor Superintend. Notárius és Zemplény Várm. Táblabíró Nagy-Tiszt. Major József, a' Magasz-taló-Beszédet Prof. Nyíri István Urak tartották. A' temérdek sokaság között gyö-nyörködve látánk mind a' Friedrich Wil-helm Huszár Seregének Obersterét Mélt. Lang Urat, az egész itt fekvő Tiszti-karral, mind Zemplényi Fő-Esperest Fő-Tisztel. Tuliczky András Urat, a' megholtnak nemes-lelkű barátját a' nagy számban összegyülekezett Cathol. Pap-sággal. A' Regiment' Bandája mind a' templomban, mind az úczán és temetőn felváltá ifjaink' énekléseket.

Elegyes Dolgok.

A' mult esztendőt, mond egy fran-czia Ujság, 's különösen a'nak Oct. és Nov. hónapjait számos földindulások 's tűzhegyek' kirontásai is nevezetessé tevék. Nem lehetetlen dolog, hogy ezen termé-szeti jelenések, egybefüggésben lehetnek a' meleg időnek elmaradásával, melly iránt a' Római és Nápolyi levelek is szinte úgy panaszolkodnak, valamint mi. A' kik a' mái időkbén közelebből ismerik a' ter-mészetet, a' földnek belsejét folyó tűz-testnek tartják közönségesen, 's de Lap-lace Úr már próbát is tett arra nézve, hol kezdődik a' föld' gyomrában ez a' fo-lyó tűz-test. A' tűz-hegyek' kirontásai, 's a' földrendülések szabad nyílást en-gedvén már a' meggyüladott gőzöknek, ezzel a' földnek belső melege kevesedik, 's a' mi levegőnknek is kevesebb jut. — Ezt különben, még ez alkalmatossággal csupán hír gyanánt vegyék Olvasójink; mert földalatti levelezőjünk nincsenek, 's onnan hiteles vagy csak félig-hiteles tu-dósításokat, még kevesebbé közölhetünk.

A Magyar Kurír' tisztelt Olvasójához.

Érdemes Olvasójainknak számosabb részét nagy köz föld választván tőlünk, szükségesnek véltük a' jövő (Júl. elsőjétől Dec. végéig tartó) Félészteni Előfizetésről jó eleve szót tenni. Szíves halával köszönnvén ezennel a' két Nemes Hazabeli minden rendű 's mind két Nemen lévő tisztelt Olvasójainknak, hazafiúi Intézetünk iránt bizonyított nagybecsü indulatjokat; jövődöben is oda fordítjuk minden igyekezetünket, hogy azt még nagyobb mértékben megérdemelhessük. A' politikai dolgok' közlésében, mellyek hova tovább nevezetesebbek kezdenek lenni 's egész Európa' figyelmét elfoglalják, az eddig tapasztalt módot, czentül is minden serénységgel gyakoroljuk; leginkább is kezünk ügyében lévén az nekünk itten, a' Monarchiának Fő-városában, a' hova mind a' hivatalos és hiteles tudósítások, mind más egyéb nevezetes hírei, kétségkívül leghamarább egybefolytak, 's Érdemes Olvasójainknak mind azokat mi, tüstént tudtora adhatjuk. Tapasztalhatták a' kik idegen nyelveken több Ujságokat olvasnak 's a' M. Kurírt is járatták, hogy ebben ugyan azon nap vesznek hazai nyelven egybesummázva minden nevezetesebb tudósításokat, mint amazokban. A' mi pedig a' hazai tárgyakat illeti, azokban viszont a' Magyar Hazában nyomatott Levelek előznek meg bennünket, a' mi hasonlóképen a' dolog természetéből következik; kivévén azon gyakori eseteket, midőn érdemes Levelezőjinktől veszszük egyenesen a' tudósításokat. — Külsejére nézve Ujságunknak, a' nagy forma, 's a' tömört de még is tiszta és szemet nem rontó betűk mellett ezentül is megmaradunk, hogy egy egy árkuson annál többet közölhessünk. — A' helyesebb haszonvétel, 's akármely tárgynak tüstént lehető feltalálhatása végett, gondosabb Olvasójainknak azzal kívánunk szolgálni, hogy minden Félészteni Kurír' bévégzésével, az előfordult dolgoknak Lajstromát abcéze rendben szerkeztetve megküldjük. (A' jelenvaló Félészteniédőre már, a' mint ígértük, annak idejében megyen a' Foglalat). Ujságunknak, a' terhelő környúlások mellett igen mérsékelt árra, megmarad a' mint eddig volt; t. i. egész esztendőre 28, félre 14 f. V. Cz. E' részben most is szükség arra kérnünk tisztelt Olvasójainkat, méltóztassanak jó eleve a' szerint tenni rendeléseiket, hogy azokat legfeljebb a' jövő Jünius' harmadik hetében vehessük, csupán így hárríthatván-el az Ujság' megindításakor következhető költsönös kedvetlenségek. A' T. T. Posta-Mester Urakhoz pedig az bizodalmas kérésünk, hogy a' M. Kurírt rendelő Hazafiainknak neveiket, világosan és külön papirosra ne terhelteessenek írni vagy íratni, jól tudván ebbeli kérésünk' okait. — A' kik érdemes Hazánkfijai közül bennünket a' M. Kurírba szánt tudósításaikkal, vagy azt illető leveleikkel hívánnak megtisztelni, azoknak borítékjára csupán ezen szavakat írjak: Pro Magyar Kurír. Viennae., 's egyebet semmit se, mert a' levél, minden legkissebb hozzátétel vagy nevünk' reáírásával, már fizetés alá van vetve. — A' kik mostani érdemes Olvasójink közzül egyes Számokat kívánnak a' folyó Félészteni Kurírból, azokkal, míg ki nem fogyunk, egész készséggel szolgálunk.

Pánczél Dániel és Igaz Sámuel.